

TERVISEAMET PÕHJA TALITUS NORTHERN SERVICE OF THE HEALTH BOARD

Kuusalu Vallavalitsus
E-post: vallavalitsus@kuusalu.ee

17.04.2015 nr 1.3-7/1949

Ramboll Eesti AS
E-post: info@ramboll.ee

Kuusalu valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu ja üldplaneeringu lähteseisukohad

Käesolevaga palusite Terviseameti seisukohta Kuusalu valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi eelnõule ja lähteseisukohtade eelnõule.

Kuusalu Vallavolikogu algatas 17.06.2009 otsusega nr 49 Kuusalu valla üldplaneeringu ja selle KSH.

Üldplaneeringu koostamisel on põhifookus valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamisel, maa- ja veealadele üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste, sealhulgas maakasutuse juhtotstarbe määramisel. Kuusalu valla üldplaneeringu üldstrateegiline eesmärk on valla ruumilise arengu kavandamine järgmiste üldiste huvide kaalumise kaudu: energiat ja ressursi säästvad lahendused, ühtsed põhimõtted asustuse määramiseks ja hoonestustingimuste seadmiseks, kvaliteetse kogukondliku keskkonna loomine, sotsiaalmaade reserveerimine, ettevõtluse arengu toetamine, Tallinn-Narva maantee potentsiaali kasutamine, juurdepääs ja avatus merele ning siseveekogudele, Lahemaa rahvusparki keskkonna kaitsmine ja väärtustamine, ühtsed nõuded vallateede võrgu väljaarendamiseks, ühistranspordi ja kergliiklusteade arendamine, väärtuslike metsa- ja põllumajandusmaade määratlemine, sademe- ja liigvee ärajuhtimise strateegia väljatöötamine, kehtestatud detailplaneeringute perspektiivikuse analüüs, olulise ruumilise mõjuga objektide rajamise vajadus.

Inimest ümbritsev keskkond mõjutab tervises seisundit sageli enam kui seda tajutakse. Samaaegselt avaldavad inimese tervisele mõju mitmed keskkonnast tulenevad ohutegurid (müra, õhusaaste, vibratsioon, radoon, mitteioniseeriv kiirgus, joogivee kvaliteet, valgusreostus). Seega on keskkonnamõju tervisele kompleksne ning sõltub nii keskkonnategurite iseloomust kui ka ajast, mille jooksul nad tervist mõjutavad.

Ameti Põhja talituse planeeringute hindamise komisjon on tutvunud Kuusalu valla üldplaneeringu KSH programmi eelnõuga ja üldplaneeringu lähteseisukohtadega ning esitab omapoolsed märkused alljärgnevalt:

Hiiu 42 **Tel + 372 6943 700**
11619 TALLINN **Faks + 372 6943 701**

Järvamaa esindus: Pärnu 58 Paide 72712 tel. 385 0613
Raplamaa esindus: Mahlamäe 8-32, Rapla 79511 tel. 489 4907
Sanitaarkarantiini büroo: Hiiu 42, 11619 Tallinn tel. 694 3750

www.terviseamet.ee e-post: pohja@terviseamet.ee
Registrikoode 70008799

- Suuremal osal Kuusalu valla territooriumist on põhjavesi nõrgalt kaitstud. Lokaalselt esineb alasid, kus põhjavesi on kaitsmata. Kuusalu valla ÜVK arengukavas (ptk 5.3) on loetletud rida valla territooriumil asuvaid potentsiaalseid reostusallikaid. Nende hulka kuuluvad farmid, reoveepuhastid, karjäärid ja kütusemahutid, mis ohustavad põhjavett (mittevastav sõnnikuhoidla ja sõnnikukäitlus, jääkreostus, asumine kaitsmata põhjaveekihi kohal, rajatiste amortiseerumine, paiknemine puurkaevu sanitaarkaitsealal jms). Seetõttu tuleb olulist tähelepanu pöörata joogiveeallikatele, reoveekäitlusele ja erinevate reostusallikate likvideerimisele. Inimeste tervise kaitseks tuleb tagada kvaliteetne joogivesi, nõuetekohane reoveekäitlus joogivee kvaliteedi säilitamiseks ning vajadusel rakendada meetmeid joogivee kvaliteedi parandamiseks. Arvestama peab asjaoluga, et nõukogudeaegsed joogivee puurkaevud puuriti ekspluateerimisajaga 30 aastat. Selliseid puurkaeve on suhteliselt palju ja teatud perioodil võivad ilmned probleemid joogivee kvaliteediga ning tekkida vajadus uute puurkaevude rajamiseks. Joogivee reostusohu vältimiseks tuleb tähelepanu pöörata ka vanadele ja amortiseerunud kanalisatsioonitorustikele. Samas on ka üldplaneeringu KSH programmis välja toodud, et kuna valdavalt on tegemist maapiirkonnaga, võib olla kindel, et kasutusel on ka salvkaevusid, mis toituvad kõige maapinnalähedasemast põhjaveekihist. Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei soovita amet uute salvkaevude rajamist joogiveeallikadena. Olemasoleva asustuse olulisel laiendamisel või uue planeerimisel arvestada joogivee ressursi olemasolu ja joogiveekvaliteedi nõuetega. Kambrium-Vendi veehorisondist võetavas joogivees on suhteliselt kõrge radionukliidide sisaldus, mis on oluline aspekt seoses Kuusalu valla veevärkidega. Vältimaks joogivee lubatust kõrgema radionukliidide sisalduse negatiivset mõju tarbijate tervisele, soovitage uute puurkaevude kasutuselevõtul võimalusel kasutada nende veekihtide põhjavett, kus radioloogilised näitajad on madalamad või segada erinevate veekihtide vett. Juhul kui joogivett võetakse veekihist, kus radionukliidide sisaldus on lubatust kõrgem, tuleks kaaluda veetöötlusjaamade rajamise/rekonstrueerimise korral radionukliidide eraldavate seadmete paigaldamist.
- Juhime tähelepanu, et paljud Harjumaa elanikud kasutavad aktiivselt mitteametlikke supluskohti nagu näiteks Salmistu ja Valkla rannad. Supluskohad, nii ametlikud kui ka mitteametlikud, peavad vastama Vabariigi Valitsuse 03.04.2008 määruse nr 74 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ nõuetele. Vastavalt Euroopa Direktiivi nõuetele ja eeltoodud määruse § 5-le korraldab supluskohta omanik või valdaja suplusvee seire vastavalt seirekalendri. Kui supluskohtas ei teostata suplusvee uuringuid, siis tuleks suplejaid teavitada, et kasutatav veekogu ei ole enam supluskoht ning suplusvee kvaliteeti ei kontrollita. Kui supluskoht on juba pikaajalisel kasutusel, jääb see omaniku vastutusalasse. Supluskohta omanik või valdaja korraldab suplusvee seiret ning andmed veekvaliteedi kohta kuuluvad avalikustamisele. Üldsusele ettenähtud teabe kättesaadavuse supluskohtas tagab supluskohta omanik või valdaja. Üldsuse teavitamise nõue kehtib ka mitteametlike supluskohtade kohta.
- Planeerimisel tuleb arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega (õhusaaste, müra, vibratsioon) ja tagada uutel planeeritavatel aladel kehtivad müra taotlustasemed. Ühtlasi tuleb arvestada, et ei ületata välisõhu saastatuse tasemetele ja vibratsioonile kehtestatud piirväärsi. Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ja teostada trasside valik selliselt, et nii olemasolevad kui ka perspektiivse

elamufunktsiooniga alad ei jääks piirnorme ületava müra- ja õhusaaste ning vibratsiooni aladele.

Detailplaneeringute menetlemisel on tihenened juhtumid, kus lasteasutusi, koole, laste mänguväljakuid ja hooldekodusid planeeritakse magistraalteede, tiheda liiklusega maanteed äärde või mõne muu õhusaaste- ja müraallika vahetusse lähedusse. Üldplaneeringu koostamisel ja mõjude hindamisel tuleks nimetatud sotsiaalobjektidele sobivamad asukohad leida, mis oleksid eemal müra- ja õhusaaste allikatest. Sotsiaalobjektide asukohad tuleks üldplaneeringus eraldi välja tuua ja joonistele märkida.

Ametile on üha enam esitatud kaebusi tööstusmüra kohta, kus elamud asuvad vahetult tööstusala kõrval või asetsevad ebasoodsates tingimustest müra tõkestamise seisukohalt. Tegemist on olemasoleva situatsiooniga, mida aga tuleks läbimõeldud planeerimisega ennetada, sest hilisemate mürakaebuste lahendamine on praktiliselt võimatu. Ka keskkonnasõbraliku tootmise puhul on tootmisprotsesse, mida tehakse tootmisettevõtte territooriumil: kauba või toorme toomine, ladustamine, suuremõõduliste detailide kokkupanek või töötlemine, jäätmete ja valmistoodangu laadimine, väljavedu jt müra ning õhusaastet põhjustavad tegevused. Amet on seisukohal, et elamuala ja tööstusala vahel peaks olema planeeritud puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elamualal normeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga. Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri- või ühiskondlike hoonete ala või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Soovitame olemasolevate ettevõtluspiirkondade (Kiiu ja Kuusalu tööstuspark) aga loodavate tööstusalade lähedusse müratundlikke hooneid mitte planeerida.

Võimalike müraobjektidena tuleks üldplaneeringu menetlemisel ja KSH-s käsitleda alajaamasid. Probleemaatilised on eeskätt suured alajaamad, kuid ka vanemad ja väiksemad alajaamad, mis paiknevad elamutele lähedal. Elanikke häirib reeglina ööpäevaringne, ühtlane ja tonaalne müra, mistõttu palume planeerimisprotsessis elamumaade ja alajaamade lähestikku paiknemisele ning võimalikele leevendusmeetmetele tähelepanu pöörata.

- Oluliseks terviseriskiks on kõrge radoonitase (R_n) elamutes või ühiskasutusega hoonetes, mis võib põhjustada hingamisteede haigusi ja kopsuvähki. Radoonisaldus pinnases ei ole ühtlaselt jaotunud. Aladel, kus R_n sisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m^3) tuleb elamute, olme- ja teiste samaotstarbeliste hoonete projekteerimisel eelnevalt teha detailsemad R_n -riski uuringud. Andmed võimaldavad maja asukoha pinnases kõrge R_n -sisalduse korral rakendada ehitamisel radoonikaitse meetmeid (EVS 840:2009 „Radooniohutu hoone projekteerimine“). Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m^3). Radooniriski levilate kaardil on märgitud radooniohtlikud alad, mis annavad piirkondade üldise iseloomustuse. Samas tuleb arvestada, et ka madala radooniriskiga piirkonnas võib esineda kõrge radoonitasemega alasid. Seetõttu tulekski enne hoone ehitamist planeeritava maa-alal teha kindlaks pinnase radooniriski suurus.
- Planeeringutes tuleb arvestada ka võimaliku valgusreostusega ja kavandada meetmed häirivuse vähendamiseks.
- Planeerimisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, kohalikud maanteed, elektriliinid jne) ei jääks elamumaid ega sotsiaalobjekte.

- Kemikaaliseaduse § 11 lg 4 alusel vastu võetud Vabariigi Valitsuse 17.02.2011 määruse nr 28 „Nõuded ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte kohustuslikule dokumentatsioonile ja selle koostamisele ning avalikkusele edastatavale teabele ja õnnetusest teavitamisele” lisa järgi on ohtlik ala ohuala osa, milles võib õnnetuse ohtlik väljund tekitada inimestele tervisekahjustusi ning hoonetele kergeid kahjustusi. Amet soovib planeerimisel jälgida, et ohtlike ettevõtete ohualadesse ei jääks elamuid ja sotsiaalasutusi.

Palume ülaltoodud märkustega üldplaneeringu ja KSH edasises menetluses arvestada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Natalja Šubina
direktor

Rasmus Pruus 7447445
rasmus.pruus@terviseamet.ee